

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 15. júla 2021 *

„Odvolanie – Článok 194 ods. 1 ZFEÚ – Zásada energetickej solidarity – Smernica 2009/73/ES – Vnútrotný trh so zemným plynom – Článok 36 ods. 1 – Rozhodnutie Európskej komisie, ktorým sa schvaľuje zmena podmienok výnimky pre plynovod OPAL z pravidiel týkajúcich sa prístupu tretích osôb a z tarifných predpisov na základe žiadosti nemeckého regulačného orgánu – Žaloba o neplatnosť“

Vo veci C-848/19 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktoré 20. novembra 2019 podala

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: J. Möller a D. Klebs, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci H. Haller, T. Heitling, L. Reiser a V. Vacha, Rechtsanwälte,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Poľská republika, v zastúpení: B. Majczyna, M. Kawnik a M. Nowacki, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet a K. Herrmann, splnomocnené zástupkyne,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Lotyšská republika, v zastúpení: pôvodne K. Pommere, V. Soņeca a E. Bārdiņš, neskôr K. Pommere, V. Kalniņa a E. Bārdiņš, splnomocnení zástupcovia,

Litovská republika, v zastúpení: R. Dzikovič a K. Dieninis, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastníci v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, E. Regan, N. Piçarra a A. Kumin, sudcovia C. Toader (spravodajkyňa), D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, P. G. Xuereb, L. S. Rossi a I. Jarukaitis,

* Jazyk konania: poľština.

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: M. Aleksejev, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. januára 2021,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 18. marca 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Spolková republika Nemecko sa svojím odvolaním domáha zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 10. septembra 2019, Poľsko/Komisia (T-883/16, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2019:567), ktorým Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Komisie C(2016) 6950 final z 28. októbra 2016 (ďalej len „sporné rozhodnutie“), o zmene podmienok pre výnimku vzťahujúcu sa na prepojenie plynovodu Baltického mora (ďalej len „plynovod OPAL“) z pravidiel týkajúcich sa prístupu tretích osôb a tarifných predpisov stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa ruší smernica 98/30/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2003, s. 57; Mim. vyd. 12/002, s. 230).

Právny rámec

Právo Únie

- 2 Smernica 2003/55 bola zrušená a nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 94).
- 3 Článok 32 smernice 2009/73, nazvaný „Prístup tretích strán“, zhodný s článkom 18 smernice 2003/55, znie:

„1. Členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prepravnej a distribučnej siete a do zariadení [skvapalneného zemného plynu (LNG)] na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov vrátane dodávateľských podnikov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi siete. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 41 regulačným orgánom uvedeným v článku 39 ods. 1 a aby tieto tarify a metodiky – ak sú schvaľované len metodiky – boli pred nadobudnutím účinnosti uverejnené.

2. Prevádzkovatelia prepravných sietí majú prístup do siete iných prevádzkovateľov prepravných sietí, ak je to nevyhnutné na účel vykonávania ich činností vrátane činností, ktoré súvisia s cezhraničnou prepravou.

3. Ustanovenia tejto smernice nesmú brániť uzatváraniu dlhodobých zmlúv, pokiaľ sú v súlade s pravidlami Spoločenstva pre hospodársku súťaž.“

4 Článok 36 smernice 2009/73, nazvaný „Nová infraštruktúra“, ktorý nahradil článok 22 smernice 2003/55, znie:

„1. Nová významná plynárenská infraštruktúra, t. j. prepojenia, zariadenia LNG a zásobníky sa môžu na požiadanie na stanovený čas vyňať z pôsobnosti ustanovení článkov 9, 32, 33 a 34 a článku 41 ods. 6, 8 a 10 za týchto podmienok:

- a) investícia musí zvyšovať hospodársku súťaž v oblasti dodávok plynu a bezpečnosť dodávok;
- b) úroveň rizika spojeného s investíciou je taká, že investícia by sa neuskutočnila, ak by nebola udelená výnimka;
- c) infraštruktúru musí vlastníť fyzická alebo právnická osoba, ktorá je minimálne v zmysle svojej právnej formy oddelená od prevádzkovateľov sietí, v ktorých sa táto infraštruktúra vybuduje;
- d) od užívateľov tejto infraštruktúry sa vyberajú poplatky a
- e) výnimka nie je na ujmu hospodárskej súťaže ani účinného fungovania vnútorného trhu so zemným plynom, ani efektívneho fungovania regulovanej siete, ku ktorej je infraštruktúra pripojená.

...

3. O výnimkách podľa odsekov 1 a 2 môže v jednotlivých prípadoch rozhodovať [vnútroštátny] regulačný orgán.

...

6. Výnimka sa môže týkať celej kapacity novej infraštruktúry alebo jej časti alebo existujúcej infraštruktúry s významne zvýšenou kapacitou.

Pri rozhodovaní o udelení výnimky je potrebné v jednotlivých prípadoch brať do úvahy potrebu stanoviť podmienky týkajúce sa doby trvania výnimky a nediskriminačného prístupu k infraštruktúre. Pri rozhodovaní o týchto podmienkach je potrebné brať do úvahy predovšetkým dodatočnú kapacitu, ktorá sa má vybudovať, alebo zmenu v existujúcej kapacite, časový horizont projektu a okolnosti v danom členskom štáte.

...

8. Regulačný orgán bezodkladne po prijatí každej žiadosti o výnimku zasiela Komisii jej kópiu. Príslušný orgán bezodkladne oznámi Komisii rozhodnutie spolu so všetkými relevantnými informáciami, ktoré sa tohto rozhodnutia týkajú. Tieto informácie sa môžu Komisii zaslať v súhrnnej forme tak, aby sa jej umožnilo prijať dostatočne podložené rozhodnutie. Tieto informácie obsahujú najmä:

- a) podrobný opis dôvodov, na základe ktorých regulačný orgán alebo členský štát udelil alebo odmietol udeliť výnimku spolu s odkazom na odsek 1 vrátane príslušného bodu alebo bodov uvedeného odseku, na základe ktorého sa toto rozhodnutie prijalo, vrátane finančných informácií odôvodňujúcich potrebu výnimky;

- b) vykonané analýzy týkajúce sa vplyvu udelenia výnimky na hospodársku súťaž a efektívne fungovanie vnútorného trhu so zemným plynom;
- c) odôvodnenie časového obdobia a podiel na celkovej kapacite dotknutej plynárenskej infraštruktúry, pre ktorú sa výnimka udeľuje;
- d) ak sa výnimka týka prepojenia, výsledok konzultácie s príslušnými regulačnými orgánmi, a
- e) prínos infraštruktúry k diverzifikácii dodávok plynu.

9. Do dvoch mesiacov odo dňa nasledujúceho po doručení oznámenia môže Komisia prijať rozhodnutie, ktorým požiada regulačný orgán o zmenu alebo stiahnutie rozhodnutia o udelení výnimky. Táto dvojmesačná lehota sa môže predĺžiť o dodatočnú lehotu dvoch mesiacov, ak Komisia potrebuje ďalšie informácie. Táto dodatočná lehota začína plynúť dňom nasledujúcim po doručení úplných informácií. Pôvodná dvojmesačná lehota sa môže predĺžiť aj s obojstranným súhlasom Komisie a regulačného orgánu.

...

Regulačný orgán vyhovie rozhodnutiu Komisie o zmene alebo stiahnutí rozhodnutia o udelení výnimky v lehote jedného mesiaca a informuje o tom Komisiu.

...“

Nemecké právo

- 5 § 28a ods. 1 Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG) (zákon o zásobovaní elektrinou a plynom) zo 7. júla 2005 (BGBl. 2005 I, s. 1970) v jeho znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti prejednávanej veci umožňuje Bundesnetzagentur (Spolkový úrad pre siete, Nemecko) najmä vyňať prepojenia medzi Nemeckom a inými štátmi z uplatňovania ustanovení o prístupe tretích strán. Podmienky uplatňovania tohto § 28a v podstate zodpovedajú podmienkam uplatňovania článku 36 ods. 1 smernice 2009/73.

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

- 6 Pre potreby tohto konania možno okolnosti predchádzajúce sporu uvedené v bodoch 5 až 18 napadnutého rozsudku zhrnúť takto.
- 7 Dňa 13. marca 2009 Spolkový úrad pre siete oznámil Komisii dve rozhodnutia z 25. februára 2009, ktorými boli na obdobie 22 rokov vylúčené cezhraničné prepravné kapacity projektu plynovodu OPAL, ktorý je západnou pozemnou časťou plynovodu Nord Stream 1, z uplatnenia pravidiel prístupu tretích strán stanovených v článku 18 smernice 2003/55, prebratých do článku 32 smernice 2009/73, a z tarifných pravidiel stanovených v článku 25 ods. 2 až 4 tejto prvej uvedenej smernice. Obe rozhodnutia sa týkali podielov, ktoré vlastní dvaja vlastníci plynovodu OPAL. Spoločnosť, ktorá prevádzkuje 80 % podiel plynovodu OPAL patriaca jednému z týchto dvoch vlastníkov, je OPAL Gastranspport GmbH & Co. KG (ďalej len „OGT“).

- 8 Rozhodnutím C(2009) 4694 z 12. júna 2009 Komisia požiadala Spolkový úrad pre siete na základe článku 22 ods. 4 tretieho pododseku smernice 2003/55, teraz článok 36 ods. 9 smernice 2009/73, aby zmenil svoje rozhodnutia z 25. februára 2009 tak, že doplní dve podmienky. Prvá z nich sa týkala zákazu pre dominantný podnik na jednom alebo viacerých veľkých trhoch so zemným plynom rezervovať počas jedného roka viac ako 50 % prepravných kapacít plynovodu OPAL na českej hranici. Druhá podmienka zavádzala výnimku z tohto obmedzenia, ktoré mohlo byť prekročené v prípade uvoľnenia na trh objemu 3 miliárd m³/rok plynu na plynovode OPAL v súlade s otvoreným, transparentným a nediskriminačným postupom, keď by na jednej strane spoločnosť spravujúca plynovod alebo podnik povinný realizovať program zabezpečovali disponibilitu zodpovedajúcich prepravných kapacít a slobodný výber výstupového bodu a na druhej strane forma programu uvoľňovania plynu a program uvoľňovania kapacít by podliehali schváleniu zo strany Spolkového úradu pre siete.
- 9 Dňa 7. júla 2009 Spolkový úrad pre siete zmenil svoje rozhodnutia z 25. februára 2009 tak, že ich prispôbil uvedeným podmienkam a povolil výnimku z pravidiel týkajúcich sa prístupu tretích osôb a tarifných predpisov na obdobie 22 rokov na základe smernice 2003/55.
- 10 Za súčasného technického riešenia plynovodu OPAL, uvedeného do prevádzky od 13. júla 2011, môže byť zemný plyn vo vstupnom bode tohto plynovodu neďaleko Greifswaldu (Greifswald, Nemecko) dodávaný iba plynovodom Nord Stream 1, ktorý využíva skupina Gazprom na prepravu plynu pochádzajúceho z ruských nálezísk. Keďže Gazprom nerealizoval program uvoľňovania plynu uvedený v rozhodnutí C(2009) 4694, 50 % nerezervovanej kapacity plynovodu OPAL sa nikdy nevyužilo.
- 11 Dňa 12. apríla 2013 spoločnosti OGT, OAO Gazprom a Gazprom Export OOO formálne požiadali Spolkový úrad pre siete o zmenu niektorých ustanovení výnimky udelenej jeho rozhodnutiami z 25. februára 2009.
- 12 V nadväznosti na túto žiadosť Spolkový úrad pre siete 13. mája 2016 oznámil Komisii na základe článku 36 smernice 2009/73 svoj zámer zmeniť niektoré ustanovenia výnimky udelenej jeho rozhodnutiami z 25. februára 2009 týkajúcimi sa podielu plynovodu OPAL prevádzkovaného spoločnosťou OGT. Zmena zamýšľaná Spolkovým úradom pre siete spočívala v podstate v nahradení obmedzenia kapacít, ktoré si môžu rezervovať dominantné podniky, uloženého na základe rozhodnutia C(2009) 4694 povinnosťou spoločnosti OGT ponúkať v rámci aukcie aspoň 50 % jej prevádzkových kapacít na výstupnom mieste Brandov (Česká republika).
- 13 Dňa 28. októbra 2016 Komisia prijala na základe článku 36 ods. 9 smernice 2009/73 sporné rozhodnutie, ktoré bolo určené Spolkovému úradu pre siete a bolo uverejnené na internetovej stránke Komisie 3. januára 2017.
- 14 V tomto rozhodnutí Komisia schválila zmeny režimu výnimky zamýšľané Spolkovým úradom pre siete s určitými výhradami, ktoré sa týkali najmä po prvé obmedzenia počiatočného objemu kapacít sprístupnených v rámci aukcie na 3 200 000 kWh/h (približne 2,48 miliardy m³/ročne) voľne prideliteľných pevných kapacít a 12 664 532 kWh/h (približne 9,83 miliardy m³/ročne) dynamicky prideliteľných pevných kapacít, po druhé zvýšenia objemu voľne prideliteľných pevných kapacít sprístupnených v rámci aukcie, ku ktorému malo dôjsť v nasledujúcom roku od momentu, kedy by dopyt prekročil počas ročnej aukcie 90 % ponúkaných kapacít, a ktoré sa malo uskutočniť v častiach 1 600 000 kWh/h (približne 1,24 miliardy m³/ročne) až do maximálnej výšky 6 400 000 kWh/h (približne 4,97 miliardy m³/ročne), a po tretie toho, že podnik alebo skupina podnikov, ktoré majú dominantné postavenie v Českej republike alebo ovládajú viac ako 50 %

plynu prichádzajúceho do Greifswaldu, sa môžu zúčastniť na aukciách týkajúcich sa voľne prideliteľných pevných kapacít len vo výške základnej ceny, ktorá nemôže byť v tom istom roku vyššia ako priemerná základná cena regulovaného sadzovníka pre prepravnú sieť prepravujúcu plyn z oblasti Gaspool, zahŕňajúcej sever a východ Nemecka, do Českej republiky pre porovnateľné produkty.

- 15 Dňa 28. novembra 2016 Spolkový úrad pre siete zmenil v súlade s napadnutým rozhodnutím výnimku priznanú na základe jeho rozhodnutia z 25. februára 2009, ktorá sa týkala časti plynovodu OPAL prevádzkovaného spoločnosťou OGT, a uzavrel s uvedenou spoločnosťou verejnoprávnu zmluvu, ktorá podľa nemeckého práva nahrádza správne rozhodnutie.

Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

- 16 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 16. decembra 2016 podala Poľská republika žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia.
- 17 Na podporu svojej žaloby Poľská republika uvádzala šesť žalobných dôvodov, z ktorých prvý je založený na porušení článku 36 ods. 1 písm. a) smernice 2009/73 v spojení s článkom 194 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, ako aj zásady solidarity; druhý dôvod je založený na nedostatku právomoci Komisie, ako aj na porušení článku 36 ods. 1 tejto smernice; tretí na porušení článku 36 ods. 1 písm. b) uvedenej smernice; štvrtý na porušení článku 36 ods. 1 písm. a) a e) tej istej smernice; piaty na porušení medzinárodných dohôd, ktorých je Únia zmluvnou stranou, a šiesty na porušení zásady právnej istoty.
- 18 Všeobecný súd povolil vstup Spolkovej republiky Nemecko do konania ako vedľajšieho účastníka konania na podporu návrhov Komisie a návrhov Lotyšskej republiky a Litovskej republiky na podporu návrhov Poľskej republiky.
- 19 Napadnutým rozsudkom Všeobecný súd zrušil sporné rozhodnutie na základe prvého žalobného dôvodu bez toho, aby sa vyjadril k ostatným vzneseným žalobným dôvodom, a rozhodol, že Komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Poľskej republike.
- 20 V rámci preskúmania prvého žalobného dôvodu Všeobecný súd po tom, čo v bode 60 napadnutého rozsudku zamietol tento žalobný dôvod ako neúčinný v rozsahu, v akom sa zakladal na článku 36 ods. 1 písm. a) smernice 2009/73, konštatoval, že sporné rozhodnutie bolo prijaté v rozpore so zásadou energetickej solidarity zakotvenou v článku 194 ods. 1 ZFEÚ. Pokiaľ ide o rozsah tejto zásady, Všeobecný súd v bodoch 72 a 73 napadnutého rozsudku uviedol, že táto zásada zahŕňa všeobecnú povinnosť Únie a členských štátov zohľadniť záujmy všetkých zainteresovaných strán, takže Únia a členské štáty sa musia v rámci výkonu svojich právomocí v rámci politiky Únie v oblasti energetiky vyhnúť prijatiu opatrení, ktoré by mohli ovplyvniť tieto záujmy, pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok, jej ekonomickú a politickú životaschopnosť a diverzifikáciu zdrojov zásobovania, a to s cieľom zohľadniť ich vzájomnú závislosť a faktickú solidaritu.
- 21 Pri posudzovaní otázky, či sporné rozhodnutie porušuje zásadu energetickej solidarity, Všeobecný súd v bodoch 81 a 82 napadnutého rozsudku konštatoval, že týmto rozhodnutím bola narušená, keďže po prvé Komisia nepristúpila k preskúmaniu vplyvov zmeny prevádzkového režimu plynovodu OPAL na bezpečnosť dodávok do Poľska a po druhé sa nezdá, že by táto inštitúcia

preskúmala, aké môžu byť strednodobé následky, a to najmä v oblasti energetickej politiky Poľskej republiky, ktoré by mohol predstavovať presun časti objemu zemného plynu predtým prepravovaného plynovodmi Yamal a Braterstwo na tranzitnú cestu Nord Stream 1/OPAL, ani že by vyvážila tieto účinky so zvýšenou bezpečnosťou dodávok na úrovni Únie, ktorú konštatovala.

Návrhy účastníkov konania

22 Spolková republika Nemecko navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok,
- vrátil vec Všeobecnému súdu a
- rozhodol, že o trovách konania sa rozhodne neskôr.

23 Poľská republika navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolanie v celom rozsahu ako nedôvodné a pokiaľ ide o tretí odvolací dôvod ako neprípustné a
- uložil Spolkovej republike Nemecko povinnosť nahradiť trovy konania.

24 Lotyšská republika a Litovská republika, vedľajší účastníci konania na prvom stupni, navrhujú, aby Súdny dvor zamietol odvolanie.

25 Komisia, ktorá nepodala vyjadrenie k odvolaniu podľa článku 172 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, požiadala Súdny dvor počas ústnej časti konania pred Súdnym dvorom, aby vyhovel prvému odvolaciemu dôvodu.

O odvolaní

26 Na podporu svojho odvolania uvádza Spolková republika Nemecko päť odvolacích dôvodov.

O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení zásady energetickej solidarity

Argumentácia účastníkov konania

27 Svojím prvým odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že na rozdiel od toho, ako Všeobecný súd rozhodol v bode 70 napadnutého rozsudku, zásada energetickej solidarity uvedená v článku 194 ods. 1 ZFEÚ nie je záväzná v tom zmysle, že neprináša práva a povinnosti pre Úniu a pre členské štáty. Podľa Spolkovej republiky Nemecko ide o abstraktný pojem, čisto politický, a nie o právne kritérium, podľa ktorého by bolo možné posudzovať platnosť aktu prijatého inštitúciou Únie. Iba konkretizáciou v sekundárnom práve sa takáto zásada môže stať právnym kritériom, ktoré musí byť zavedené a uplatňované výkonnými orgánmi. To vyplýva zo skutočnosti, že predmetom

primárneho práva nie je stanoviť právne kritériá, ktorých sa možno dovolávať na súde, ale vymedziť politicky všeobecný rámec, v ktorom sa Únia rozvíja, ako aj jej ciele, ktoré sledujú a konkretizujú nariadenia a smernice.

- 28 Podľa odvolateľky Komisia nevychádzala z nesprávneho posúdenia, keď skúmala požiadavky článku 36 ods. 1 smernice 2009/73, keďže toto ustanovenie predstavuje jediné kritérium preskúmania zákonnosti sporného rozhodnutia. Uvedené ustanovenie, ktoré dáva zásade energetickej solidarity konkrétny právny obsah, vyžaduje, aby sa overila iba bezpečnosť dodávok. Na druhej strane sa na súde nemožno odvolávať na iné abstraktné aspekty zásady energetickej solidarity.
- 29 Okrem toho Spolková republika Nemecko tvrdí, že neexistujú nepriame dôkazy naznačujúce povinnosť Komisie ako výkonného orgánu Únie vyplývajúcu zo zásady energetickej solidarity ako takej, ktorá by presahovala jej konkretizáciu v článku 36 ods. 1 smernice 2009/73, keďže táto zásada zaväzuje nanajvýš normotvorcu Únie.
- 30 Poľská republika podporovaná Lotyšskou republikou a Litovskou republikou tvrdí, že prvý odvolací dôvod nie je dôvodný.
- 31 Poľská republika konkrétne odpovedá, že zásada energetickej solidarity, na ktorú odkazuje článok 194 ods. 1 ZFEÚ, je osobitným vyjadrením všeobecnej zásady solidarity medzi členskými štátmi. Podľa tohto členského štátu majú všeobecné zásady v hierarchii zdrojov práva Únie rovnaké postavenie ako primárne právo. V tejto súvislosti Poľská republika tvrdí, že akty sekundárneho práva treba vykladať a ich zákonnosť posudzovať s ohľadom na uvedenú zásadu. Tvrdenie Spolkovej republiky Nemecko, podľa ktorého článok 36 ods. 1 smernice 2009/73 predstavuje jediné kritérium preskúmania zákonnosti sporného rozhodnutia, je preto nesprávne.
- 32 Podľa Poľskej republiky tak zásada solidarity zaväzuje nielen členské štáty, ale aj inštitúcie Únie vrátane Komisie, ktorá ako strážkyňa Zmlúv musí dbať na všeobecný záujem Únie.
- 33 Poľská republika okrem toho tvrdí, že bezpečnosť dodávok plynu do Únie, ktorá je jedným z cieľov politiky Únie v oblasti energetiky, musí byť zabezpečená v súlade so zásadou solidarity stanovenou v článku 194 ods. 1 ZFEÚ, keďže táto zásada predstavuje kritérium posúdenia zákonnosti opatrení prijatých inštitúciami Únie, v tomto prípade sporného rozhodnutia. Z toho vyplýva, že tvrdenia Spolkovej republiky Nemecko, ktorých cieľom je obmedziť uvedenú zásadu na čisto politický pojem, nie sú dôvodné.
- 34 Lotyšská republika tvrdí, že Spolková republika Nemecko sa nesprávne snaží obmedziť rozsah a pôsobnosť zásady energetickej solidarity, zatiaľ čo článok 194 ods. 1 ZFEÚ, ktorý je ustanovením primárneho práva, ukladá členským štátom a inštitúciám Únie povinnosti. Táto zásada bráni členským štátom prijať určité opatrenia, ktoré by bránili fungovaniu Únie. V tejto súvislosti musí Komisia dbať na to, aby členské štáty dodržiavali zásadu energetickej solidarity pri uplatňovaní článku 36 ods. 8 smernice 2009/73.
- 35 Litovská republika spochybňuje aj kvalifikáciu zásady energetickej solidarity, ktorá sa uvádza v odvolaní. Podľa tohto členského štátu táto zásada vyplýva zo zásady lojálnej spolupráce zakotvenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ a zásady solidarity zakotvenej v článku 3 ods. 3 ZEÚ. Zásady energetickej solidarity ako všeobecnej zásady práva Únie sa možno dovolávať v rámci súdneho preskúmania zákonnosti rozhodnutí Komisie podľa článku 263 ZFEÚ.

- 36 Na pojednávání Súdny dvor vyzval Komisiu, aby sa vyjadrila k prvému odvolaciemu dôvodu. Táto inštitúcia potvrdila, že súhlasí s argumentáciou Spolkovej republiky Nemecko, keďže zásada energetickej solidarity nie je autonómnym právnym kritériom, na ktoré sa možno odvolávať na účely posúdenia zákonnosti aktu. Podľa Komisie je táto zásada záväzná len pre normotvorcu Únie pri prijímaní aktu sekundárneho práva. Komisia ako výkonný orgán je viazaná len požiadavkami stanovenými v článku 36 ods. 1 písm. a) smernice 2009/73 a zásada energetickej solidarity môže poskytnúť len kritérium, podľa ktorého sa pravidlá sekundárneho práva vykladajú.

Posúdenie Súdny dvorom

- 37 Článok 194 ods. 1 ZFEÚ stanovuje, že v rámci vytvorenia a fungovania vnútorného trhu a so zreteľom na potrebu zachovávať a zlepšovať životné prostredie sleduje politika Únie v oblasti energetiky v duchu solidarity medzi členskými štátmi cieľ zabezpečovať fungovanie trhu v oblasti energetiky, cieľ zabezpečovať bezpečnosť dodávok energie v Únii, cieľ presadzovať energetickú efektívnosť, úsporu a vývoj nových a obnoviteľných zdrojov energie a cieľ podporovať prepojenie energetických sietí (rozsudok zo 4. mája 2016, Komisia/Rakúsko, C-346/14, EU:C:2016:322, bod 72 a citovaná judikatúra).
- 38 Duch solidarity medzi členskými štátmi, uvedený v tomto ustanovení, je v oblasti energetiky osobitným vyjadrením zásady solidarity, ktorá sama osebe predstavuje jednu zo základných zásad práva Únie.
- 39 Okrem článku 194 ods. 1 ZFEÚ totiž viaceré ustanovenia Zmlúv odkazujú na zásadu solidarity. Pokiaľ ide o Zmluvu o EÚ, v jej preambule členské štáty vyhlasujú, že vytvorením Únie chcú „prehĺbiť solidaritu medzi národmi“. Solidarita je tiež uvedená v článku 2 ZEÚ, a to ako jedna z charakteristík spoločnosti založenej na hodnotách spoločných členským štátom a v článku 3 ods. 3 treťom pododseku ZEÚ, podľa ktorého Únia podporuje najmä solidaritu medzi členskými štátmi. V súlade s článkom 21 ods. 1 ZEÚ je solidarita tiež jednou zo zásad upravujúcich vonkajšiu činnosť Únie a podľa článku 24 ods. 2 a 3 ZEÚ patrí medzi ustanovenia v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky ako „vzájomná politická solidarita“ členských štátov.
- 40 Pokiaľ ide o Zmluvu o FEÚ, jej článok 67 ods. 2 výslovne uvádza solidaritu medzi členskými štátmi v oblasti azylu, prisťahovalectva a kontroly vonkajších hraníc, pričom uplatnenie tejto zásady v tejto oblasti je potvrdené v článku 80 ZFEÚ. V hlave VIII tretej časti Zmluvy o FEÚ, osobitne v kapitole 1 venovanej hospodárskej politike, sa článok 122 ods. 1 ZFEÚ tiež výslovne odvoláva na duch solidarity medzi členskými štátmi, ktorý sa ešte nachádza v článku 222 ZFEÚ, podľa ktorého Únia a jej členské štáty konajú spoločne v duchu solidarity, ak sa niektorý členský štát stane objektom teroristického útoku alebo obeťou prírodnej katastrofy.
- 41 Z toho vyplýva, že ako správne Všeobecný súd poznamenal v bode 69 napadnutého rozsudku, zásada solidarity je základom celého právneho systému Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. februára 1973, Komisia/Taliansko, 39/72, EU:C:1973:13, bod 25, a zo 7. februára 1979, Komisia/Spojené kráľovstvo, 128/78, EU:C:1979:32, bod 12) a je úzko spojená so zásadou lojálnej spolupráce zakotvenou v článku 4 ods. 3 ZEÚ, podľa ktorej sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo Zmlúv. V tejto súvislosti Súdny dvor predovšetkým rozhodol, že táto zásada ukladá nielen členským štátom povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia, aby sa zaručila pôsobnosť a účinnosť práva Únie, ale

ukladá tiež inštitúciám Únie recipročnú povinnosť lojálnej spolupráce s členskými štátmi (rozsudok z 8. októbra 2020, *Union des industries de la protection des plantes*, C-514/19, EU:C:2020:803, bod 49 a citovaná judikatúra).

42. Pokiaľ ide o údajnú abstraktnú povahu zásady solidarity, na ktorú sa odvoláva Spolková republika Nemecko s cieľom tvrdiť, že táto zásada sa nemôže použiť v rámci preskúmania zákonnosti aktov Komisie, treba zdôrazniť, že Súdny dvor, ako uviedol generálny advokát v bode 69 svojich návrhov, sa výslovne odvolal na zásadu solidarity uvedenú v článku 80 ZFEÚ s cieľom dospieť k záveru, podľa ktorého v podstate členské štáty nesplnili určité z ich povinností vyplývajúcich z práva Únie v oblasti hraničných kontrol, azylu a prisťahovalectva [rozsudky zo 6. septembra 2017, *Slovensko a Maďarsko/Rada*, C-643/15 a C-647/15, EU:C:2017:631, bod 291, ako aj z 2. apríla 2020, *Komisia/Poľsko, Maďarsko a Česká republika (Dočasný mechanizmus premiestnenia žiadateľov o medzinárodnú ochranu)*, C-715/17, C-718/17 a C-719/17, EU:C:2020:257, body 80 a 181].
43. Nič však neumožňuje domnievať sa, že zásada solidarity uvedená v článku 194 ods. 1 ZFEÚ nemôže mať ako taká záväzný právny účinok pre členské štáty a inštitúcie Únie. Naopak, ako uviedol generálny advokát v bodoch 76 a 77 svojich návrhov, táto zásada, ako vyplýva zo samotného znenia a štruktúry tohto ustanovenia, je základom všetkých cieľov politiky Únie v oblasti energetiky tým, že ich spája a dáva im koherentnosť.
44. Z toho predovšetkým vyplýva, že akty prijaté inštitúciami Únie, vrátane Komisie na základe tejto politiky, sa majú vykladať a ich zákonnosť posudzovať z hľadiska zásady energetickej solidarity.
45. V tejto súvislosti nemožno prijať argumentáciu Spolkovej republiky Nemecko, podľa ktorej zásada energetickej solidarity môže byť záväzná nanajvýš pre normotvorcu Únie, a nie Komisiu ako výkonný orgán. Táto zásada, podobne ako všeobecné zásady práva Únie, predstavuje kritérium posúdenia zákonnosti opatrení prijatých inštitúciami Únie.
46. Preto na rozdiel od argumentácie Spolkovej republiky Nemecko, podľa ktorej článok 36 ods. 1 smernice 2009/73 konkretizuje zásadu energetickej solidarity v sekundárnom práve a v dôsledku toho je jediným článkom, vzhľadom na ktorý treba preskúmať zákonnosť sporného rozhodnutia, treba konštatovať, že na túto zásadu sa možno odvolávať v oblasti politiky Únie v oblasti energetiky v rámci vytvorenia alebo fungovania vnútorného trhu so zemným plynom.
47. Ako uviedol generálny advokát v bodoch 76 a 104 svojich návrhov, uvedenú zásadu nemožno považovať za rovnocennú alebo sa obmedziť na požiadavku zabezpečiť bezpečnosť dodávok uvedenú v článku 36 ods. 1 smernice 2009/73, ktorá je len jedným z prejavov zásady energetickej solidarity, keďže článok 194 ods. 1 ZFEÚ v jeho písmenách a) až d) stanovuje v duchu solidarity medzi členskými štátmi štyri rôzne ciele, ktoré sleduje politika Únie v oblasti energetiky. Uvedený článok 36 ods. 1 tejto smernice totiž nemožno vykladať v tom zmysle, že obmedzuje rozsah zásady energetickej solidarity uvedenej v článku 194 ods. 1 ZFEÚ, ktorá, ako bolo zdôraznené v bode 43 tohto rozsudku, upravuje celú politiku Únie v oblasti energetiky.
48. V dôsledku toho absencia zmienky o zásade energetickej solidarity v článku 36 ods. 1 smernice 2009/73 nezbavuje Komisiu povinnosti preskúmať jej vplyv na odchýlné opatrenia prijaté sporným rozhodnutím.

- 49 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Všeobecný súd v bode 70 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že zásada solidarity zahŕňa práva a povinnosti tak Únie, ako aj členských štátov, pričom Únia má povinnosť solidarity vo vzťahu k členským štátom a členské štáty majú povinnosť solidarity medzi sebou navzájom a vo vzťahu k spoločnému záujmu Únie a politík, ktoré sleduje.
- 50 Toto konštatovanie nie je spochybnené argumentáciou, ktorú uviedla Komisia na pojednávaní, podľa ktorej jej neboli poskytnuté informácie týkajúce sa rizika pre bezpečnosť dodávok na poľskom trhu s plynom, čo odôvodňuje nezohľadnenie zásady energetickej solidarity v spornom rozhodnutí.
- 51 Taká absencia spontánneho poskytnutia informácií týkajúcich sa rizík pre bezpečnosť dodávok na poľskom trhu s plynom nemôže odôvodniť to, že Komisia nepreskúmala vplyv, ktorý mohlo mať sporné rozhodnutie na trh s plynom členských štátov, ktoré by mohli byť dotknuté.
- 52 Zásada energetickej solidarity v spojení so zásadou lojálnej spolupráce tak vyžaduje, aby Komisia pri prijímaní rozhodnutia na základe článku 36 smernice 2009/73 overila, či existuje nebezpečenstvo pre dodávky plynu na trhoch členských štátov.
- 53 Okrem toho, ako uviedol generálny advokát v bode 116 svojich návrhov, zásada energetickej solidarity vyžaduje, aby inštitúcie Únie, vrátane Komisie, vyvážili dotknuté záujmy s prihliadnutím na túto zásadu, pričom zohľadnia záujmy členských štátov, ako aj celej Únie.
- 54 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné prvý odvolací dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

O druhom odvolacom dôvode založenom na neuplatniteľnosti zásady energetickej solidarity

Argumentácia účastníkov konania

- 55 Svojím druhým odvolacím dôvodom Spolková republika Nemecko tvrdí, že Všeobecný súd v bode 72 napadnutého rozsudku vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že zásada solidarity obsahuje všeobecnú povinnosť Únie a členských štátov pri výkone svojich príslušných právomocí zohľadniť všetky záujmy, ktoré môžu byť dotknuté.
- 56 Podľa odvolateľky Všeobecný súd nezohľadnil skutočnosť, že zásada energetickej solidarity je núdzovým mechanizmom, ktorý sa musí používať iba vo výnimočných prípadoch a ktorý v takýchto prípadoch zahŕňa bezpodmienečnú povinnosť pomoci, ktorá sa vzťahuje na „bezpodmienečnú lojálnosť“. Zohľadnenie tejto zásady mimo výnimočných prípadov by malo za následok, že prijatie rozhodnutia v rámci Únie by bolo sťažené alebo nemožné, keďže rôzne stanoviská a ciele možno len zriedka zosúladiť. Tak je to aj v prejednávanej veci, keďže záujmy Poľskej republiky sú v kontexte sporného rozhodnutia odlišné od záujmov Spolkovej republiky Nemecko.
- 57 Uvedená zásada teda zahŕňa len povinnosť poskytnúť pomoc v prípade katastrofy alebo krízy. Tento výklad potvrdzuje aj znenie článku 3 ods. 3 ZEÚ v spojení s článkom 222 ZFEÚ.

- 58 Hoci nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938 z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010 (Ú. v. EÚ L 280, 2017, s. 1) sa pri prijatí sporného rozhodnutia ešte neuplatňovalo, jeho článok 13 ukazuje, že povinnosť poskytnúť pomoc vyplývajúca zo zásady energetickej solidarity sa má uplatňovať len ako posledná možnosť v naliehavých prípadoch.
- 59 Podľa Spolkovej republiky Nemecko vzhľadom na to, že sporné rozhodnutie nebolo prijaté v takom naliehavom kontexte, Komisia nebola povinná v tomto rozhodnutí zohľadniť zásadu energetickej solidarity. Z toho vyvodzuje záver, že napadnutý rozsudok treba zrušiť, keďže sa zakladá len na údajnej neexistencii odkazu na túto zásadu v spornom rozhodnutí.
- 60 Poľská republika podporovaná Lotyšskou republikou a Litovskou republikou tvrdí, že druhý odvolací dôvod nie je dôvodný.
- 61 Poľská republika konkrétne odpovedá, že článok 194 ods. 1 ZFEÚ ukladá povinnosť zohľadniť zásadu solidarity medzi členskými štátmi v rámci všetkých činností patriacich do politiky Únie v oblasti energetiky bez toho, aby bola táto povinnosť obmedzená na činnosť v čase krízy. Podľa tohto členského štátu je totiž vhodnejšie predchádzať krízovým situáciám, ako ich naprávať.
- 62 Okrem toho analógia medzi článkom 194 ZFEÚ a článkom 222 ZFEÚ, ktorú Spolková republika Nemecko urobila, nie je správna, keďže osobitné a naliehavé mechanizmy, akými sú mechanizmy stanovené v článkoch 122 a 222 ZFEÚ, majú odlišnú povahu a ciele než zásada energetickej solidarity stanovená v článku 194 ZFEÚ.
- 63 Pokiaľ ide o tvrdenie Spolkovej republiky Nemecko, podľa ktorého mechanizmy nariadenia 2017/1938 preukazujú, že povinnosť poskytnúť pomoc sa má uplatňovať len ako posledná možnosť, toto tvrdenie je tiež nesprávne. Toto nariadenie totiž stanovuje preventívne opatrenia a mechanizmy naliehavosti uplatniteľné v prípade krízy. V prejednávanej veci sa Poľská republika domnieva, že existujú skutočné riziká pre bezpečnosť dodávok energie do Poľska a štátov strednej a východnej Európy, ak by sa malo uplatniť sporné rozhodnutie z dôvodu dominantného postavenia spoločnosti Gazprom na trhu s dodávkami plynu.
- 64 Lotyšská republika tvrdí, že zásada energetickej solidarity sa neuplatňuje len na vysporiadanie sa s výnimočnými prípadmi, ak vzniknú, ale že zahŕňa aj prijatie preventívnych opatrení. Túto zásadu nemožno vykladať tak, že ukladá „bezpodmienečnú lojálnosť“, ale treba ju chápať tak, že vyžaduje, aby rozhodovací proces zohľadňoval osobitosti susedných štátov a regiónu a dodržiaval spoločné ciele Únie v oblasti energetiky. Komisia tak bola povinná v spornom rozhodnutí posúdiť, či zmeny navrhnuté nemeckým regulačným orgánom mohli ovplyvniť energetické záujmy členských štátov, ktoré mohli byť dotknuté.
- 65 Litovská republika spochybňuje aj tézu Spolkovej republiky Nemecko, keďže táto téza je založená na príliš úzkom výklade zásady energetickej solidarity, ktorý nie je v súlade ani so znením článku 194 ZFEÚ, ani s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z tohto ustanovenia.
- 66 Komisia sa k druhému odvolaciemu dôvodu nevyjadrila.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 67 Treba konštatovať, že znenie článku 194 ZFEÚ neobsahuje nijaký údaj, podľa ktorého by sa v oblasti energetickej politiky Únie zásada energetickej solidarity obmedzovala na situácie uvedené v článku 222 ZFEÚ. Naopak, duch solidarity spomenutý v článku 194 ods. 1 ZFEÚ musí z dôvodov uvedených v bodoch 41 až 44 tohto rozsudku usmerňovať každú činnosť týkajúcu sa politiky Únie v tejto oblasti.
- 68 Takéto konštatovanie nemožno spochybníť článkom 222 ZFEÚ, ktorý zavádza doložku o solidarite, podľa ktorej Únia a jej členské štáty konajú spoločne v duchu solidarity, ak sa niektorý členský štát stane objektom teroristického útoku alebo obeťou prírodnej katastrofy, alebo katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou. Ako totiž v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 126 a 127 svojich návrhov, článok 194 ods. 1 ZFEÚ a článok 222 ZFEÚ sa týkajú odlišných situácií a sledujú odlišné ciele.
- 69 Zásada energetickej solidarity uvedená v článku 194 ZFEÚ teda musí byť zohľadnená inštitúciami Únie, ako aj členskými štátmi v rámci vytvorenia alebo fungovania vnútorného trhu, a najmä trhu so zemným plynom, pričom musia dbať na zaručenie bezpečnosti dodávok energie v Únii, čo znamená nielen čeliť núdzovým situáciám, ak k nim dôjde, ale aj prijať opatrenia na predchádzanie krízovým situáciám. Na tento účel je potrebné posúdiť existenciu rizík pre energetické záujmy členských štátov a Únie, a to najmä pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok energie, s cieľom vykonať vyváženie, na ktoré sa odkazuje v bode 53 tohto rozsudku.
- 70 Okrem toho, pokiaľ ide o nariadenie 2017/1938, na ktoré sa odvoláva Spolková republika Nemecko na podporu svojej argumentácie, podľa ktorej sa povinnosť poskytnúť pomoc má uplatňovať len ako posledná možnosť, treba uviesť, že toto nariadenie stanovuje dve kategórie opatrení, jednu preventívnych, ktorých cieľom je zabrániť vzniku prípadných krízových situácií, a druhú núdzových, plánovaných pre prípad vzniku krízovej situácie.
- 71 Všeobecný súd teda v bodoch 71 až 73 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že zásada energetickej solidarity zahŕňa všeobecnú povinnosť Únie a členských štátov pri výkone svojich právomocí na základe politiky Únie v oblasti energetiky zohľadniť záujmy všetkých subjektov, ktoré by mohli byť dotknuté, a to tak, že sa vyhnú prijatiu opatrení, ktoré by mohli ovplyvniť ich záujmy, pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok, jej ekonomickú a politickú životaschopnosť a diverzifikáciu zdrojov zásobovania alebo dodávok, a to s cieľom zohľadniť ich vzájomnú závislosť a faktickú solidaritu.
- 72 Pokiaľ ide o argumentáciu Spolkovej republiky Nemecko, podľa ktorej, ak by sa zásada energetickej solidarity uplatňovala mimo krízových situácií, na Úniu a členské štáty by sa vzťahovala „bezpodmienečná lojálnosť“, ktorá by bránila akémukoľvek rozhodnutiu v rámci Únie, treba uviesť, že takýto výklad je založený na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku.
- 73 V bode 77 napadnutého rozsudku, na ktorý sa odvolanie nevzťahuje, totiž Všeobecný súd správne potvrdil, že uplatňovanie zásady energetickej solidarity neznamená, že politika Únie v oblasti energetiky nesmie mať za žiadnych okolností nepriaznivý vplyv na konkrétne záujmy členského štátu v tejto oblasti. Ako však už bolo uvedené v bodoch 53 a 69 tohto rozsudku, inštitúcie Únie a členské štáty sú povinné v rámci uskutočňovania tejto politiky zohľadniť záujmy tak Únie, ako aj rôznych členských štátov, ktoré by mohli byť dotknuté, a v prípade konfliktu tieto záujmy vyvážiť.

74 Druhý odvolací dôvod sa musí preto zamietnuť ako nedôvodný.

O treťom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom posúdení zohľadnenia zásady energetickej solidarity Komisiou

Argumentácia účastníkov konania

- 75 V prípade, že by Súdny dvor použil zásadu energetickej solidarity ako kritérium uplatniteľné na sporné rozhodnutie, Spolková republika Nemecko vo svojom treťom odvolacom dôvode tvrdí, že Všeobecný súd nezohľadnil po prvé skutočnosť, že Komisia správne zohľadnila túto zásadu pri prijímaní tohto rozhodnutia, a po druhé, že táto inštitúcia nebola povinná podrobne uviesť spôsob, akým ju zohľadnila.
- 76 Podľa Spolkovej republiky Nemecko Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia v bode 81 napadnutého rozsudku, keď konštatoval, že Komisia nepreskúmala zásadu energetickej solidarity, keďže nepreskúmala vplyv zmeny prevádzkového režimu plynovodu OPAL na bezpečnosť dodávok na poľskom trhu s plynom.
- 77 Podľa odvolateľky je však toto konštatovanie Všeobecného súdu po prvé v rozpore s procesom prijatia sporného rozhodnutia zahŕňajúcim najmä predloženie písomných pripomienok Poľskou republikou pred prijatím tohto rozhodnutia, ako to vyplýva z bodu 10 tohto rozhodnutia, po druhé štúdiu vykonanou pracovnou skupinou zloženou zo zástupcov Ministerstva energetiky Ruskej federácie a Komisie týkajúcou sa efektívnejšieho využívania plynovodu OPAL, ako to vyplýva z bodu 17 napadnutého rozhodnutia, po tretie obsahom tlačového komuniké Komisie z 26. októbra 2016 týkajúcim sa dôsledkov tohto rozhodnutia na trh s plynom v Európe, ako vyplýva tiež z bodov 80 až 88 uvedeného rozhodnutia, a po štvrté v rozpore s overením bezpečnosti zásobovania pri preskúmaní podmienok výnimky na základe článku 36 smernice 2009/73 zo strany Komisie.
- 78 Navyše medzi Poľskou republikou a spoločnosťou Gazprom existuje zmluva o tranzite na prepravu zemného plynu cez poľský úsek plynovodu Yamal na zásobovanie trhov západnej Európy, vrátane poľského trhu, až do roku 2020, ako aj zmluva medzi najväčším poľským dodávateľom energie a spoločnosťou Gazprom na dodávky zemného plynu do konca roka 2022.
- 79 Okrem toho Spolková republika Nemecko tvrdí, že Poľská republika podľa vyhlásení tohto poľského dodávateľa energie smeruje k nezávislosti od ruského plynu v horizonte rokov 2022/2023.
- 80 Spolková republika Nemecko tiež tvrdí, že sporné rozhodnutie na jednej strane zlepšuje pozíciu Poľskej republiky oproti pozícii vyplývajúcej z rozhodnutia C(2009) 4694, proti ktorému tento členský štát mohol podať žalobu. Na druhej strane plynovod OPAL prispieva k vytvoreniu vnútorného trhu so zemným plynom tým, že prináša výhody pre cezhraničný obchod a bezpečnosť dodávok.
- 81 Poľská republika sa domnieva, že tretí odvolací dôvod je neprípustný v rozsahu, v akom smeruje k spochybneniu posúdenia skutkového stavu.
- 82 Pokiaľ ide o vec samu, Poľská republika podporovaná Lotyšskou republikou a Litovskou republikou tvrdí, že tento odvolací dôvod nie je dôvodný.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 83 Svojím tretím odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že v spornom rozhodnutí, ako aj počas procesu jeho prijímania Komisia pristúpila k preskúmaniu zásady energetickej solidarity v rámci zmeny prevádzkového režimu plynovodu OPAL, ktorá je predmetom sporného rozhodnutia, a dôsledkov tohto rozhodnutia na poľský trh s plynom.
- 84 Na pojednávaní pred Súdnyim dvorom táto inštitúcia nespochybnila posúdenie vykonané Všeobecným súdom, pokiaľ ide o sporné rozhodnutie, pričom tvrdila, že podľa jej názoru nebola povinná vykonať posúdenie rizík pre záujmy členských štátov, ktoré by mohli byť dotknuté, a teda ani vyvážiť tieto záujmy z dôvodu, že celkovo overila, či sporné rozhodnutie predstavuje hrozbu pre alternatívne plynovody, a konštatovala, že to tak nebolo.
- 85 V tejto súvislosti z článku 256 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ, ako aj z článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že odvolanie sa obmedzuje na právne otázky, takže posúdenie skutkového stavu Všeobecným súdom nepredstavuje, s výnimkou prípadu jeho skreslenia, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnyim dvorom v rámci odvolania.
- 86 Treba však konštatovať, že Spolková republika Nemecko sa v časti svojej argumentácie v rámci tretieho odvolacieho dôvodu snaží spochybniť posúdenia skutkovej povahy.
- 87 Konkrétnejšie, v rozsahu, v akom sa odvoláva na skutkové okolnosti, ktoré sprevádzali prijatie sporného rozhodnutia, či dokonca nasledovali po tomto prijatí, s cieľom spochybniť posúdenie Všeobecného súdu týkajúce sa toho, že Komisia v tom istom rozhodnutí nepreskúmala otázku, či zmena prevádzkového režimu plynovodu OPAL, navrhovaná nemeckým regulačným orgánom, mohla ovplyvniť záujmy členských štátov, ktoré by mohli byť dotknuté, v oblasti energetiky, odvolateľka sa obmedzuje na spochybnenie analýzy skutkovej povahy, ku ktorej Všeobecný súd prikrčil, čo sa vymyká preskúmaniu Súdneho dvora.
- 88 Z toho vyplýva, že tretí odvolací dôvod je v tomto rozsahu neprípustný.
- 89 Okrem toho v rozsahu, v akom odvolateľka týmto odvolacím dôvodom spochybňuje výklad sporného rozhodnutia Všeobecným súdom, pričom v tejto súvislosti poukazuje na body tohto rozhodnutia uvedené v bode 77 tohto rozsudku, tento odvolací dôvod musí byť zamietnutý ako nedôvodný.
- 90 Žiadny z týchto bodov sporného rozhodnutia totiž nie je takej povahy, aby spochybnil konštatovanie uvedené Všeobecným súdom v bode 82 napadnutého rozsudku, podľa ktorého Komisia v tomto rozhodnutí opomenula preskúmať možné strednodobé následky, a to najmä v oblasti energetickej politiky Poľskej republiky, ktoré by mohol predstavovať presun časti objemu plynu predtým prepravovaného plynovodmi Yamal a Braterstwo na tranzitnú cestu Nord Stream 1/OPAL, a vyvážiť tieto účinky so zvýšenou bezpečnosťou dodávok na úrovni Únie.
- 91 Tretí odvolací dôvod sa preto musí zamietnuť ako sčasti neprípustný a sčasti nedôvodný.

O štvrtom odvolacom dôvode založenom na neexistencii povinnosti Komisie uviesť zásadu energetickej solidarity

Argumentácia účastníkov konania

- 92 Svojím štvrtým odvolacím dôvodom Spolková republika Nemecko na jednej strane tvrdí, že Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 79 napadnutého rozsudku konštatoval, že zo sporného rozhodnutia nevyplýva, že Komisia v skutočnosti preskúmala zásadu energetickej solidarity, a na druhej strane, že táto inštitúcia nebola povinná uviesť túto zásadu v spornom rozhodnutí. Podľa nej je toto rozhodnutie správne, pokiaľ ide o jeho obsah, keďže nevystavilo riziku bezpečnosť dodávok plynu v Poľsku, ktoré neboli ohrozené, takže Komisia nemala nijaký dôvod podrobne preskúmať dôsledky sporného rozhodnutia na poľský trh s plynom.
- 93 V tejto súvislosti odvolateľka odkazuje na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa povinnosti odôvodniť právne akty, najmä na rozsudok z 11. júla 1989, *Belasco a i./Komisia* (246/86, EU:C:1989:301, bod 55), a na zásadu riadnej správy vecí verejných zaručenú článkom 41 Charty základných práv Európskej únie, z ktorej vyplýva, že nie je potrebné špecifikovať všetky relevantné skutkové alebo právne okolnosti. V prejednávanej veci by povinnosť Komisie prezentovať všetky dôsledky sporného rozhodnutia pre členské štáty z hľadiska zásady energetickej solidarity prekračovala požiadavky stanovené právom Únie.
- 94 Poľská republika tvrdí, že štvrtý odvolací dôvod je neúčinný a že v každom prípade je nedôvodný.
- 95 Litovská republika, ktorá analyzovala uvedený odvolací dôvod v spojení s tretím, súhlasí s touto analýzou.
- 96 Lotyšská republika a Komisia sa nevyjadrili ku štvrtému odvolaciemu dôvodu.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 97 Treba uviesť, že Všeobecný súd v bodoch 79 až 82 napadnutého rozsudku konštatoval nielen to, že zásada solidarity nebola v spornom rozhodnutí spomenutá, ale ani z neho nevyplýva, že Komisia primerane posúdila vplyv rozšírenia výnimky týkajúcej sa plynovodu OPAL na poľský trh s plynom, ako aj na trhy iných členských štátov než Poľskej republiky, ktoré by mohli byť geograficky dotknuté.
- 98 Na rozdiel od tvrdení odvolateľky Všeobecný súd z tohto dôvodu rozhodol o zrušení sporného rozhodnutia, a to nielen z dôvodu neuvedenia zásady energetickej solidarity v tomto rozhodnutí alebo z dôvodu nedostatku jeho odôvodnenia.
- 99 Preto v rozsahu, v akom sa napadnutý rozsudok zakladá na konštatovaní, že sporné rozhodnutie bolo prijaté v rozpore so zásadou energetickej solidarity, treba štvrtý odvolací dôvod zamietnuť ako neúčinný.

O piatom odvolacom dôvode založenom na porušení článku 263 druhého odseku ZFEÚ

Argumentácia účastníkov konania

- 100 Svojím piatym odvolacím dôvodom Spolková republika Nemecko tvrdí, že Všeobecný súd v bode 79 napadnutého rozsudku porušil článok 263 druhý odsek ZFEÚ. Tento odvolací dôvod sa skladá z dvoch častí.
- 101 Prvou časťou piateho odvolacieho dôvodu odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď uviedol, že zo sporného rozhodnutia nevyplýva, že Komisia v skutočnosti skúmala zásadu energetickej solidarity, hoci rozhodnutie nesprávne len z formálneho hľadiska by nemalo byť automaticky zrušené.
- 102 Podľa Spolkovej republiky Nemecko podľa článku 263 druhého odseku ZFEÚ rozhodnutia, ktoré sú vecne správne, hoci sú formálne nezákonné, nemožno zrušiť.
- 103 Druhá časť piateho odvolacieho dôvodu je založená na tom, že Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď zohľadnil tvrdenie Poľskej republiky týkajúce sa údajného porušenia zásady energetickej solidarity, ktoré malo byť uvedené v rámci žaloby proti rozhodnutiu C(2009) 4694. Toto tvrdenie, ktoré bolo uvedené pred Všeobecným súdom v rámci žaloby o neplatnosť sporného rozhodnutia, bolo teda oneskorené, a preto nemalo byť zohľadnené v rámci tejto žaloby.
- 104 Poľská republika a Litovská republika sa domnievajú, že piaty odvolací dôvod nie je dôvodný.
- 105 Lotyšská republika a Komisia sa k piatemu odvolaciemu dôvodu nevyjadrili.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 106 Pokiaľ ide o prvú časť piateho odvolacieho dôvodu, treba poznamenať, že na rozdiel od tvrdení odvolateľky a ako bolo uvedené v bodoch 97 a 99 tohto rozsudku, Všeobecný súd nezrušil sporné rozhodnutie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia. Konkrétne v bodoch 83 a 84 napadnutého rozsudku Všeobecný súd rozhodol, že sporné rozhodnutie bolo prijaté v rozpore so zásadou energetickej solidarity a že v dôsledku toho musí byť toto rozhodnutie zrušené v rozsahu, v akom porušilo túto zásadu. Z toho vyplýva, že prvá časť tohto odvolacieho dôvodu je neúčinná.
- 107 Pokiaľ ide o druhú časť piateho odvolacieho dôvodu, stačí konštatovať, že sporné rozhodnutie zmenilo podmienky výnimky uznané v rozhodnutí C(2009) 4694 a že ide o dve rozhodnutia, ktoré sú jedno od druhého nezávislé, ako to Všeobecný súd uviedol v bode 57 napadnutého rozsudku, ktorého sa odvolanie netýkalo, takže tvrdenie Spolkovej republiky Nemecko týkajúce sa oneskorenia žaloby podanej Poľskou republikou proti spornému rozhodnutiu z dôvodu, že tento členský štát nepodal žalobu proti rozhodnutiu C(2009) 4694, nemôže uspieť.
- 108 Z toho vyplýva, že druhá časť piateho odvolacieho dôvodu je nedôvodná.
- 109 V dôsledku toho musí byť piaty odvolací dôvod zamietnutý ako sčasti neúčinný a sčasti nedôvodný.

110 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že keďže žiadnemu odvolaciemu dôvodu sa nevyhovelo, odvolanie treba zamietnuť v celom jeho rozsahu.

O trovách

111 Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora uplatniteľného na základe článku 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní je účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

112 Keďže Poľská republika navrhla zaviazat' Spolkovú republiku Nemecko na náhradu trov konania, a tá nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené uložit' jej povinnosť znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania vynaložené Poľskou republikou.

113 Podľa článku 140 ods. 1 rokovacieho poriadku, ktorý je uplatniteľný na konanie o odvolaní podľa článku 184 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku, členské štáty a inštitúcie, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania, znášajú svoje vlastné trovy konania. Ak sa vedľajší účastník prvostupňového konania, ktorý nepodal odvolanie, zúčastnil na konaní pred Súdny dvorom, Súdny dvor môže podľa článku 184 ods. 4 rokovacieho poriadku rozhodnúť, že tento vedľajší účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

114 Keďže Lotyšská republika, Litovská republika a Komisia sa zúčastnili konania pred Súdny dvorom, je opodstatnené rozhodnúť, že znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Odvolanie sa zamieta.

2. Spolková republika Nemecko znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania vynaložené Poľskou republikou.

3. Lotyšská republika, Litovská republika a Európska komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.

Podpisy